

UIT DE SCHRIFT

Jaarwisseling.

Maranatha.
1 Kor. 16: 22b.

Laat ons met het hierboven geplaatste tekstwoord voorzichtig zijn — ook op den Oudejaarsdag. Het valt niet te ontkennen, dat het woord Maranatha in de z.g. Maranatha-beweging een speciale betekenis heeft gekregen. De Maranatha-beweging toch wil — naar de eigen woorden van haar leider — in de christelijke kerken het bewustzijn doen herleven van de toekomst van den Heere Jezus Christus. Zij is in verband daarmee niet buiten-kerkelijk, maar boven-kerkelijk en streeft er naar dat meer dan te voren het oog gevestigd wordt op de teekenen der tijden.

Paulus schrijft dit woord evenwel aan de gemeente Gods die te Korinthe is. Dit woord is gericht tot een bepaalde kerk tot wie de apostel zich richt en is dus verzonden aan een bepaald adres. En wij zullen er goed aan doen ons af te vragen, welke reden Paulus wel gehad mag hebben om dit woord juist aan die gemeente te schrijven.

Het woord maranatha was wel in meer kerken bekend. „Het werd geregeld bij de godsdienstoefening en misschien ook verder gebruikt, evenals ons Amen" (Grosheide). Het moet zóó bekend zijn geweest, dat Paulus het zelfs onvertaald hier kon weergeven. Maranatha is n.l. een arameesch woord en betekent waarschijnlijk Heere-kom! Dit woord heeft in de Grieksch sprekende landen en dus ook te Korinthe zoo veel bekendheid gekregen dat het door predikers van het evangelie in de Griekse wereld onvertaald kon worden weergegeven indien zij uitdrukking wilden geven aan het gebed der gemeente in verband met 's Heeren wederkomst. Dus behoort dit woord tot het vaste gebed der gemeente en zoo vinden we deze uitdrukking terug in het slothoofdstuk van de Openbaring van Johannes: Amen! Ja kom — Heere Jezus.

Maar met dat al blijft de vraag waarom Paulus dit woord nu juist schrijft aan de kerk te Korinthe, terwijl deze hede toch blijkbaar in elke kerk tot wie de apostel zich richtte, bekend was.

In hoofdstuk 1 heeft de apostel opgesomd waarvoor te danken viel met het oog op den toestand van de gemeente te Korinthe. Dan staat er dit: dat gij verwacht de openbaring van den Heere Jezus Christus, welke God u ook bevestigen zal tot het einde toe om onstraffelijk te zijn in den dag van onzen Heere Jezus Christus (vs 7b, 8).

Er was nog toekomstverwachting bij de kerk te Korinthe. Deze verwachting was één van de weinige dingen, waarvan met dankbaarheid melding gemaakt kon worden. Bij andere kerken vielen in de dankzegging wel andere dingen te vermelden, maar bij de dankzegging over de kerk te Korinthe valt de nadruk op de toekomstverwachting. En nu grijpt Paulus aan het slot van zijn zendbrief daarop terug. Hij heeft deze gemeente zeer ernstig vermaand en bestraft. Hij heeft eindelijk dit krasse woord gebezigd: Indien iemand den Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking. Dan weet Paulus, aan het einde van zijn schrijven gekomen, maar één ding meer te doen. Hij denkt aan de toekomstverwachting die er was en zegt dan de bekende formule, waarin aan deze verwachting uitdrukking gegeven werd: Maranatha: Heere kom!

Paulus richt zich daarmee nog één keer zeer dringend tot deze gemeente. Er is toekomstverwachting, al is ze niet sterk. Er is een vaste gebedsformule: Laat de gemeente dan toch ook handelen overeenkomstig die verwachting. Laat ze er dan ook naar leven. Laat ze breken met de zonden, opdat deze gemeente onberispelijk mag zijn in de toekomst des Heeren. Laat de levenswijze dan ook bepalen de levensverwachting.

Wie dezen tekst zoo ziet in het verband, waarin ze gebezigd is, die verstaat het reeds, dat men zuinig moet zijn met dit woord. Het gaat er niet om, bij de jaarwisseling een bepaalde stemming aan te kweken door allerlei Maranathageroep. Het gaat er om ook heden de nuchterheid te bewaren.

Toch is dit woord Maranatha ook dan van groote betekenis voor ons allen.

Wij staan als kerk des Heeren weer bij een jaarwisseling. En wij hebben dus elken Zondag in het midden der gemeente beleden ons geloof in God Drieëinig en het uitgesproken: Ik geloof in Jezus Christus, Gods Eeniggeboren Zoon, onzen Heere, — geboren uit de maagd Maria — opgevaren ten hemel, zittende ter rechterhand Gods, des Almachtigen Vaders, vanwaar Hij komen zal om te oordeelen de levenden en de dooden.

Officieel is het dus ook met onze verwachting inzake de toekomst van Jezus Christus in orde. Maar dan moeten we er ook naar leven. Dan moeten wij allen daarop ook het oog richten en mede-arbeiden in het groote werk dat voltooid moet worden. Dan moeten wij in deze wereld die

dreigt te bezwijken in de oordeelen, waarover we bij een terugblik op het afgelopen jaar veel kunnen hooren, niet alleen maar spreken over verschrikkingen en ellenden, over revoluties en oorlogsgevaar, maar bovenal arbeiden in getrouwheid, door onzen goeden levenswandel predikers zijn van het heil des Heeren. Dan moeten we leven naar 's Heeren geboden, in stipte getrouwheid onze roeping volbrengen, opdat het werk Gods opgebouwd mag worden en de laatste der uitverkorenen toegebracht.

Doch dan moet er schuld beleden worden bij het hooren van het woord Maranatha. Wij zijn immers als leden van de kerk des Heeren niet geweest het licht der wereld. Wij hebben ons dikwijls begeven op een weg, waar op niets goeds was te vinden. Wij hebben niet steeds het licht van Gods Woord opgeheven in het sociale leven en in het gezinsleven. Wij hebben dikwijls gehandeld alsof Gods geboden voor ons niet bestonden.

Bij de belijdenis van de zonde, die in het voorbije jaar bedreven werd, zal dan echter ook sterk zijn de begeerte om in de dagen van het jaar dat we binnentreden, Gods geboden te vervullen, opdat de groote dag van de hereeniging van Christus en de Zijnen naderbij mag worden gebracht, zodat het gebed der kerk verhoord zal zijn en de Heere gekomen zal zijn om het koninkrijk over te dragen Gode en den Vader.

De genade van den Heere Jezus Christus zij (daartoe) met u. (1 Kor. 16: 23).

D.

H. M.

KERKELUK LEVEN

Bericht aan de lezers.

Bij het verschijnen van dit nummer is ondergeteekende reeds op den oceaan. In verband hiermede zijn enkele mededeelingen noodzakelijk:

1) Gedurende mijn afwezigheid zal onze Catechismus-bijlage niet kunnen verschijnen. Dit is niet in strijd met eenige gedane toezegging; want wij hebben dadelijk bij de aankondiging van deze bijlage (zie ons nummer van 29 Juli 1938) reeds gezegd, dat in geval de Amerikaanse reis door zou gaan, één van beide geschieden moest: of we zouden met het inleghlad wachten tot na mijn terugkeer; of we zouden met 1 Oct. beginnen, maar dan gedurende enkele maanden moeten onderbreken. Alle lezers die ons over deze zaak schreven, bleken er de voorkeur aan te geven dat we maar dadelijk per 1 Oct. van wel zouden steken. Alzoo is ook geschied. Maar daarom is ook de thans intredende pauze voor wat het inleghlad betreft onvermijdelijk. Gelukkig zal de onderbreking niet zoo heel lang behoeven te duren. Onmiddellijk na terugkomst hoop ik het werk te kunnen voortzetten. Dank intusschen voor de vele brieven van belangstelling.

2) De rubriek „Kerkelijk leven" zal gedurende mijn afwezigheid in handen van prof. dr. S. Greijdanus zijn. Zelf hoop ik ook telkens losse bijdragen te zenden; maar het verheugt mij dat prof. Greijdanus bereid gevonden werd, de rubriek onder zijn beheer te nemen. Onze lezers kunnen dus verzekerd zijn dat de bekwaame hand, die reeds tot onze groote dankbaarheid zoo vaak ons blad verrijkt heeft, met hoogstaande bijdragen, ook nu zal kunnen ingrijpen zoodra het kerkelijk leven dit noodzakelijk maakt. Aan prof. Greijdanus mijn hartelijken dank.

3) De rubriek „Perschoon" zal tijdelijk worden verzorgd door ds. C. Veenhof, aan wien ik evenzeer mijn warme erkentelijkheid betuig. Waar de binnenkomende bladen twee auteurs moeten passeeren is het mogelijk dat af en toe „Perschoon" iets later dan gewoonlijk bepaalde stukken aan onze lezers doorgeeft. De schuld zal in dat geval niet liggen bij ds. Veenhof.

4) Overigens dank ik allen die mee willen helpen om de zaken van het blad gaande te houden. Van harte hoop ik straks weer van nabij onze lezers geregeld te kunnen dienen.

En nu: allen hartelijk gegroet. Onderscheiden redacteurs van kerkelijke bladen, die hun meeleven inzake mijn reis lieten blijken, en een vriendelijk afscheidswoord schreven, ben ik zeer erkentelijk.

K. S.

N.B. Omdat de verzorging van twee rubrieken in twee handen ligt, en de verschillende bladen derhalve naar twee adressen worden gedirigeerd, is besloten, het adres van de redactie te laten staan op mijn eigen naam; men zie daarvoor de mededeeling aan den kop van het blad.

Catechismus-bijlage.

Zooals we hierboven reeds hebben meegedeeld, blijft gedurende mijn afwezigheid de Catechismus-bijlage achterwege. Te beginnen deze week.

Onderscheiden lezers plegen de stukken te lezen achter elkaar bij gedeelten. Om hun te gerieven, drukken we hier dat gedeelte af, dat op de laatste aflevering volgt; men kan dan overzien, wat tot nu toe behandeld werd. Zoodra we de gewone bijlage vervolgen, wordt natuurlijk het hier volgende gedeelte gewoon opgenomen in het alsdan te geven inleghlad. De plaatsing van dit vervolgstuk in deze rubriek dient alleer om aan het bezwaar van het afbreken midden in een zin te ontkomen.

Het slot van de laatste bijlage plus het begin van de nieuwe, die dan later komt, wordt dan wat hieronder volgt.

Ja, er worden van dat Geesteswerk in het hart van de heidenen van Rom. 2 in hetzelfde verband door dezen

schrijver wel zeer prijzende dingen gezegd, o.a. dat ook van „het essentiële van het gewetensgetuigenis" moet beleden worden het bekende tweetal woorden, dat (niet zonder misverstand) van ouds vaak gebezigd werd om het werk van de wederbarende genade des Geestes te teekenen, n.l. de woorden „onwederstandelijk en onverliesbaar" (522), maar het schijnt ons toch ietwat al te vlot den kant van den paralleliseeringswellust op te gaan in zulke betoogen. En dat niet alleen. Hier schijnt ons ook de strijd tegen enkele onschriftuurlijke wijsgeeren niet volgehouden, en de les der geschiedenis inzake de gereformeerde reactie tegen Cartesius (blz. 75) gedeeltelijk veronachtzaamd.

Daarom houden we ons liever aan de leer der resten van Gods beeld, die nog wel iets anders inhoudt, dan dat de Heilige Geest apriori's (!) werkt in Jan en alleman. Dat de heidenen resten van het beeld Gods hebben, en dat daarin hun „natuur" bewaard blijft, en derhalve ook hun „sun-eidēsis", hun „geweten", d.w.z. hun weten met-zich-zelf mee (Greijdanus, Komm. Rom. 14/5), dat is wat wij hierboven steeds bedoelden, toen we zeiden: de natuur is bewaard gebleven; verstand en wil, dus ook het met-zich-zelf-mee-weten (gelijk het met-zich-zelf-te-rade-gaan), het is alles den mensch „gelaten". Omdat zijn „natuur" niet kon, niet mocht veranderd worden, in die van een ander creatuur. Maar het hebben van een geweten, een met-zich-zelf-mee-weten, is nog wel heel wat anders dan het bezit van een onwederstandelijk en onverliesbaar gewetensgetuigenis. (Mede)weten is wat anders dan „geluid" geven. Wij gelooven aan een geweten ook vóór den val, en ook in Christus.

Is nu — uit kracht van 's menschen natuur, of physis — niet de „wet" (142), doch het wets-werk (137) in 't hart geschreven, dan gaat de mensch, die eenmaal krachtens diezelfde „physis" een aan zijn persoonlijke smaak en aan de architectuur van „zijn tijd" beantwoordend wetswerkkoepletje boven zijn eigen hoofd gebouwd heeft, de stakker, zichzelf beoordeelen onder hanteering der aldaar gedeponeerde maatstaven: met zichzelf mee-weten. 't Beeld van zoo'n wetswerkkoeplet met ingeborgen maatstaven is zoo vreemd niet als het lijkt. Heeft ook niet b.v. Maresius de synteresis (een grunsbegrip van conscientie) verzeleken met de verbondensark, waarin de regelen van goed en kwaad, van doen en laten, waren opgeborgen?

Maar die maatstaven, met den eigen ijk voorzien, blijven niet ongebruikt liggen. Ze worden ter hand genomen. Het zal daarbij erg schots en scheef toegaan. De zichzelf alzoo tot wet geworden kan prijzen, waar te laken, afkeuren waar te loven valt. Zijn gewetensuitspraak deugt bij lange niet. Maar het spreken met zichzelf, dat blijft: want dat is residu van 't beeld van God. Van een gevestigde, of zich vestigende overtuiging inzake de primaire vragen komt ook al niet, immers: „onder elkander", over en weer gaan ze elkaar (2: 15) beoordeelen; met het gevolg, dat ze elkaar wel eens goedkeuren, maar vaker nog afkeuren!

En daar staan ze dan. Wetswerken in het hart geschreven. Maar de wet niet. Resten van het beeld Gods in functie. Maar het beeld zelf verloren. Eenig licht der natuur in hen overgebleven. Maar vanwege 't vleesch dit licht bezoedeld, ten onder gehouden, weerstaan. 't Is geen opwekkend beeld. Maar goed, ze zijn zichzelf dan toch een wet, zegt Paulus. Het wetsbedrijf, het oprichten van vierscharen, het met zichzelf mee-weten en te rade gaan, dat is niet uit de wereld weg te werken.

Zingt hier iemand den lof van het natuurlijk licht? Van de besproken resten? Van de gegeven conscientie? Laat hem liever hier den lof zingen van Góð, die zijn creatuur houdt aan diens „natuur", ook al stribtelt het op het geweldigst tegen.

Want zoo komen we meteen al naar den derde factor toe, dien wij op blz. 89 noemden: God conserveert de wereld overeenkomstig zijn besluit in zijn voorzienigheid, en regeert ze. Deze conserveeringsdaad van God ligt in dezelfde lijn, als waarin ook zooveel reeds de conserveering van des menschen „natuur" ons bleek te liggen. De zonde droeg wel den vloek in de natuur, doch het was dan ook een vloek in de natuur. Niet in een niet-meer-natuur. Niet in een andere natuur. Niet in een van-zichzelf-vervreemde natuur. Ware de natuur veranderd in een andere, of in een niet-meer-natuur, dan ware de vloek aan haar niet voltrokken. En ook niet in haar. Dan ware ook de mensch, die immers met de duizend vezelen van zijn bestaan aan de natuur verbonden was, en die den „zegen" zoowel als den „vloek" alleen in onmiddellijk verband met haar, of althans ten overstaan van haar, kon ondergaan, niet meer in staat geweest, geëxcommuniceerd te worden na den zondeval. Noch ook in staat, om met den mensch Christus op een nieuwe, verheerlijkte, in het verlengde van deze aarde liggende nieuwe aarde eenmaal te communiceren aan de tafel der vol-dongen menselijke gemeenschap.

Daarom onderhoudt, bewaart, redt God het geschapene naar zijn „natuur". Om Zijntentwil. Heusch niet speciaal „om der uitverkorenen wil". Neen, neen, om Zijntentwil. Hij laat niet slechts de geschiedenis duren, die Hij noodig had, om aan 't getal van zijn gepredestineerde Adamskinderen te komen met behoud hunner Adamsnatuur, maar Hij behoudt ook de natuur zelve: de natuur van mensch en beest, van oud en jong, van man en vrouw, van werken en van rusten, van trouwen en ten huwelijk uitgeven, van mijn en dijn, van introde in de tijdelijke wereld en van uitrukking daaruit in een punt des tijds, en wat dies meer zij. Krachtens deze goddelijke daad van conserveering blijft de hemel nog met den aardkloot staan. Blijven de verbanden als

ordinantien van 's menschen

En aange- wet kon le- laten kom- gaan (blz. de wet ni-

Binnen h- kennen, me- als de om- maar ook c- tus nemen, geboden teg- lijk denken pseudoreli- heeft haar- zonden en wisseling v- zien, maar dat dezelfde- schen de ee- of de zuive- „partij" in- telkens we- twee-zijd- En de bega- opgehouden geloovige r- grip van sc- kracht, on- daarvoor n- held in de- wordt, telk-

Tot zoove- gewoon ve-

Op weg

Reeds m- jaren in d- kerkelijke- gaat om d- eischen der- achtige roe-

Vragen r- aan de gen- wijze dan d- geboorte- doende na- het Jaarbo- van ons b- op hun n- belangrijk- antwoorde- dien men- stellen. En- zijn zeer v- prijs van i- bracht, is- aan een ul-

Onder in- te worden- allereerst r- het totaal- is het ma- haar gegev- dat iedere- gesteld we- dezelfde is- de gegeve- treffende- leden en c- apart, mis- zehappelijk- begripen- Daar ko- circulaire d- de overige- oode cijfer- weer zien- In als c- de gegever- rekening, i- wordt het- thans door-

1) Dit ar- ste numm-

2) De cij- vraagd per-

1 Januari

31 Dec. 1

Haarlem. . .
Gameren . .
Zeist . . .

1) Andere vertalingen als: de Heere is gekomen. e.d. zijn ook mogelijk.

gd, o.a. dat ook
stulgenis" moet
orden, dat niet
ezigd werd om
des Geestes te
felijk en onver-
schiet wat al te
pwellust op te
en. Hier schijnt
ltuurlijke wijs-
er geschiedenis
Cartesius (blz.

ser der resten
es inhoudt, dan
rkt in Jan en
het beeld Gods
bewaard blijft,
geweten", d.w.z.
e (Gretjdanus,
derhoven steds
is bewaard ge-
et-zichzelf-mee-
an), het is alles
tuur" niet kon,
van een ander
weten, een met-
anders dan het
nvertieshaar ge-
is wat anders
an een geweten

atuur, of physis
wérk (137) is
h, die eenmaal
jn persoonlijk
zijn tijd" beant-
eigen hoofd ge-
oordeelen onder
aastaven: met
van zoon wets-
i is zoo vreemd
aresius de syn-
cientie) ver-
de regelen van
ren opgeborgent
en ijk voorzien,
len ter hand ge-
schieft toegeaan
an prijzen, waar
Zijn geweten-
het spraken
at is residu van
f zich vestigende
komt ook al niet,
r gaan ze elkaar
at ze elkaar wel
suren!

In het hart ge-
n het beeld Gods
ren. Eenig licht
anwege tyloschi
i, weerstaan. t
zijn zichzelf
Het wetsbedrijf
met zichzelf met
t de wereld weg

natuurlijk licht?
even conscientie?
an Góð, die zijn
k al stribtelt het
ar den derden
; God conserveert
n zijn voorzonig
igsdaad van God
zooveen reeds de
uur" ons bleek te
ek in de natuur,
le natuur. Niet
i andere natuur.
natuur. Ware de
in een niet-meer
niet voltrokken
t de mensch, die
zijn bestaan aan
n „regen" zooveel
lijk verband met
r, kon ondergaan
ommunicatied
in staat, om met
e, verheerlijkte, in
de nieuwe aarde
de tafel der vol-

ordinantien, al worden de konkrete verbandingen
van 's menschen zijde ook telkens weer verbroken.

En aangezien nu deze wereld slechts in het raam der
wet kon leven en bewegen, daarom heeft God ook die
wet geen oogenblik voor afschaffing in aanmerking
laten komen. Wetsbedelingen kunnen komen en
gaan (blz. 65 v.), en verouderd verklaard worden. Maar
de wet niet. Want zij is constitutie, grondwet.

Binnen het kader van wat zij ons als Gods wil doet
kennen, moet zich bewegen zoowel de gehoorzaamheid,
als de ongehoorzaamheid, niet alleen de reformatie,
maar ook de revolutie, de Geest, in zijn alles uit Chris-
tus nemen, maar ook het Beest, in zijn den Christus
geboden tegenstand. Het kan niet zijn, dat het mensche-
lijk denken niet „religieus" bepaald zou wezen; ook de
pseudoreligie is religie, ook de ongeloofige wetenschap
heeft haar „geloof". De geschiedenis der menselijke
zonden en ketterijen moge ettelijke pogingen tot uit-
wisseling van de grenzen tusschen God en mensch doen
zien, maar dat het bij een pogen blijft, toont toch aan,
dat dezelfde mensch, die de oorspronkelijke relatie tus-
schen de eerste en de tweede tafel van wet en van gebod,
of de zuivere verhouding tusschen de eene en de andere
„partij" in het verbond radikaal wil schenden, toch
telkens weer op het twee-tal van tafelen, en op de
twee-zijldigheid van de religieuze relatie terug komt.
En de begrippen van „mijn en dijn" zijn nog nimmer
opgehouden, grondbegrippen te zijn ook voor een on-
geloofige rechts-, of maatschappij-, of staatsleer. 't Be-
grip van schuld en zonde moge aangevochten zijn, ont-
kracht, ontleidigd, toch zal de titanenworsteling, die
daarvoor noodig is, steeds weer bewijzen, dat de mensch-
heid in de voetangels en klemmen der wet gevangen
wordt, telkens weer.

Tot zoover dit gedeelte. Later dan weer, zoo we hopen,
gewoon vervolg.

K. S.

Op weg naar een Kerkelijke Statistiek¹⁾.

Reeds meer dan één auteur heeft in de afgelopen
jaren in de kolommen van dit blad gepleit voor een
kerkelijke statistiek. Het is duidelijk, dat het hier niet
gaat om een mode-artikel of om een meegaan met de
eischen des tijds. Het gaat hier om de geenszins twijfel-
achtige roeping der Kerk.

Vragen naar het getal dergenen, die zich onttrekken
aan de gemeenschap der Kerk, of van hen, die, op welke
wijze dan ook, zich aansluiten bij de Kerk, vragen naar
geboorte- en sterftecijfer, kunnen thans niet met vol-
doende nauwkeurigheid worden beantwoord. Wel geeft
het Jaarboek onze Kerken, dat jaarlijks bij den uitgever
van ons blad verschijnt, enkele cijfers, die, indien men
op hun nauwkeurigheid kon staat maken, zeer zeker
belangrijk konden worden genoemd. Doch helaas be-
antwoorden deze gegevens niet ten volle aan den eisch,
dien men aan een wetenschappelijke statistiek kan
stellen. En dat is begrijpelijk. Een Jaarboek als dit met
zijn zeer vele kerkelijke gegevens, dat voor den geringen
prijs van slechts één gulden in den handel wordt ge-
bracht, is er niet op berekend ook nog plaats te bieden
aan een uitvoerige wetenschappelijke statistiek.

Onder inachtneming van het voorgaande, dient echter
te worden opgemerkt, dat de gegevens in het Jaarboek
allereerst missen de gelijktijdigheid. Wil men h.v. weten
het totaal aantal der belijdende leden onze Kerken, dan
is het maar niet voldoende, dat iedere plaatselijke Kerk
haar gegevens inzendt, maar dan is het noodzakelijk,
dat iedere Kerk haar getallen inzendt, zoals die vast-
gesteld worden op een datum, die voor alle Kerken
dezelfde is, h.v. 1 Januari. Op 't oogenblik is dit met
de gegevens van ons Jaarboek niet het geval. De be-
treffende cijfers van het totaal-aantal van belijdende
leden en doopleden en de cijfers der belijdende leden
apart, missen dat kenmerk. En dat hierdoor de weten-
schappelijke waarde dezer getallen vermindert, zal ieder
begrijpen²⁾.

Daar komt dan nog bij, dat sommige Kerken de per
circulaire opgevraagde gegevens niet verstrekken, zoodat
de overigen zorgzame uitgever wel gedwongen is de
einde cijfers van het vorig jaar te laten overstaan. En
weer zien we de waarde dezer gegevens dalen.

En als dan h.v. de scribe van een groote-stads-kerk
de gegevens inzendt, niet volgens een nauwkeurige be-
rekening, maar volgens zijn eigen globale taxatie, dan
wordt het wel duidelijk, dat nieuwe statistische wegen
thans door onze Kerken moeten worden ingeslagen.

**

1) Dit artikel leek ons bijzonder geschikt voor het laat-
ste nummer van dit kalenderjaar.

K. S.

2) De cijfers in het Jaarboek worden aan de kerken ge-
vraagd per datum 1 October. — Uitgevers.

De Kerk moet haar eigen leden tellen, en dat moet
zij goed doen ook. Zij moet weten hoe het staat met den
afval. En niet alleen moet zij bidden voor haar be-
waring en vermeerdering, maar tevens dient zij nauw-
keurig te letten op de verhooring van dat gebod. Na-
tuurlijk zal er hier op aarde altijd ruimte blijven voor
het woordje „ongeveer". De volmaakte registratie der
bekeeringen heeft niet op aarde, maar in den hemel
plaats. Volmaakt tellen, zóó, dat ons cijfer klopt met
dat wat geschreven staat in de boeken des Allerhoogsten,
is niet mogelijk. Dat bleek reeds op den Pinkstertag,
waarvan Lukas schreef: „en er werden op dien dag
toegedaan om trent drieduizend zielen". Altijd zullen
er zijn, die wel in de Kerk, maar niet van de Kerk
zijn. Dit echter ontslaat de Kerk niet van haar taak
haar eigen geschiedenis ook op dit punt nauwkeurig
te bestudeeren.

In een Schriftbespreking over bovengenoemde mede-
deeling van Lukas schreef de hoofdredacteur van ons
blad jaren geleden reeds (9 Juni 1833) het volgende:

„En mijn Kerk.

Zal zij de continuïteit met de Pinkstertellers bewaren?
Dan moet zij enerzijds weten, dat zooveel het aan haar
ligt, haar ernstige wil is volmaakt te tellen gelijk de
Vader in den hemel telt, en niet één vergeet of voorbij
ziet. Geen ster en geen ziel. Maar anderzijds moet zij
weten, dat, ook als zij deze roeping aanvaardt, het
„ongeveer" er blijven zal en hetgeen voor oogen is haar
bindt ook in het tellen.

En deze spanning, dat is de glorie en de zwakheid
van de Pinksterkerk; daarin heeft zij haar taak, haar
werk, haar bestaansrecht.

Niet Labadie, niet de volkskerk, maar de aldus in
spanning tellende Kerk, die is de Kerk van onzen Heere
Jezus Christus hier op aarde. Ze is niet in extase, en
niet in den hemel. Maar ze is van den Geest vervuld
en op aarde spreekt zij de groote werken Gods. En ze
telt en ze kan niet verder. En wat er dan verder nog
is, dat ligt voor God, en voor de anderen, die een hart
hebben, waarin slechts God kan lezen."

✧

Menige plaatselijke Kerk heeft de behoefte aan zulk
een statistisch overzicht reeds gevoeld. Telken jare wor-
den in verschillende Kerken die statistische cijfers ge-
geven, uit welke vele en belangrijke conclusies kunnen
worden getrokken. Voor een goed inzicht in de nooden
onzer Kerken is het echter noodzakelijk, dat ook een
generaal statistisch overzicht van alle Kerken wordt
gegeven.

Voor ieder, die even nadenkt, zal het daarbij duidelijk
zijn, dat wij niet kunnen volstaan met de cijfers der
doopleden en belijdende leden. Naar onze meening moe-
ten in zulk een overzicht ook verwerkt worden de
cijfers der onttrekkingen en aansluitingen, die der
vestiging en die van vertrek. Bovendien moet o.i. een
onderzoek worden ingesteld naar het geboortecijfer en
sterftecijfer. Tenslotte dient ook vastgesteld te worden
het aantal huwelijken, dat kerkelijk werd bevestigd,
terwijl daarbij onderscheid moet worden gemaakt tus-
schen gemengde en niet-gemengde huwelijken.

Zulk een statistiek dient den datum van 1 Januari als
uitgangspunt te nemen. Deze datum komt overeen met
vele statistieken van plaatselijke Kerken. Daarbij heeft
dit tijdstip het voordeel, dat de publicaties, die van
regeeringswege plaats hebben („Loop der bevolking"),
allen omspannen een tijdperk van 1 Januari—31 Decem-
ber. Het geboortecijfer h.v. der Kerken kan dan op doel-
treffende wijze vergeleken worden met het landscijfer.
En zoo zouden in verschillend opzicht de landscijfers
vergeleken kunnen worden met de kerkelijke gegevens.
De cijfers der plaatselijke Kerken kunnen dan gesteld
worden naast die der burgerlijke gemeenten.

Wij moeten dus zien te komen tot een tabellarisch
overzicht, waarin iedere plaatselijke Kerk haar vaste
plaats heeft. Zulk een overzicht heeft blijvende waarde.
Immers over twintig jaar zullen de cijfers van dit jaar
nog steeds hun waarde hebben. Vragen als: ging het
geboortecijfer regelmatig vooruit, nam het aantal huwe-
lijken toe, hoe staat het met de onttrekkingen aan de
gemeenschap der Kerk, enz., kunnen dan beantwoord
worden met verwijzing naar deze tabellen. Lijnen, welker
bestaan vroeger slechts gegist kon worden en die nie-
mand duidelijk kon waarnemen, worden dan op scherpe
wijze zichtbaar. Een statistiek van één jaar is reeds
van belang voor de beoordeeling der huidige constellatie,
een statistiek, die tientallen jaren wordt bijgehouden,
toont een historischen ontwikkelingsgang, die kan be-
droeven of verblijden, en in elk geval van niet te onder-
schatten beteekenis is.

Het is dus te hopen, dat de aanstaande synode maat-
regelen zal nemen om te komen tot een doeltreffende
en nauwkeurige statistiek, opgebouwd in overeenstem-

ming met de eischen der wetenschap en de roeping van
onze Kerken.

Wordt naar het hieronder gegeven model, waarvan
het auteursrecht uitdrukkelijk wordt voorbehouden, een
statistiek ingericht, zoo meenen wij, dat aan den eisch
om goed te tellen, zooveel mogelijk is voldaan.

A. M. L.

Hulp opleiding predikant Argentinië.

Zoals ik verleden week reeds mededeelde, werden
me nog enkele giften in uitzicht gesteld, vóór ik de
verantwoording van toen afslot. Deze inmiddels in-
gekomen bijdragen tegelijk met andere vermeldende,
moge ik thans als ontvangen voor hulp opleiding predi-
kant Argentinië noteeren:

f 250 voor „student uit Z.-Amerika" van N.N. te Kapelle-
Biezelinge (die ook andere bijdragen zond, elders verantwoord);
f 150 van W. G. te Zw.; f 10— van H. M. M. W. te A.;
f 5— van ds C. v. R. te W.; f 250 van N. N. te De Lier;
f 10— van J. V. te U.; f 250 van C. v. D. te B.; f 1— van
J. W. R. te B. („2e gift ter vergroting reisvrugde").

Samen derhalve f 35,—.

Vriendelijk dank.

K. SCHILDER. Giro 127278.

De Groote Catechismus van Zacharias Ursinus. (XVL)

168. *Waarom is 't ongeoorloofd God door beelden te dienen?*

Omdat het geen schapeel, maar alléén Gode toekomt,
den vorm van den Godsdienst (eeredienst) en teekenen
(getuigenissen) van de Goddelijke tegenwoordigheid in
te stellen²⁾.

God echter anders voor te stellen dan Hij is, is juist
een zware belediging van Hem.

169. *Waarom verbiedt God niet slechts het dienen,
maar ook het maken van zulke beelden?*

Opdat wij, door het hebben van zulke beelden, die
hetzij gelegenheid hetzij aanleiding tot afgoderij kunnen
zijn, niet schijnen met de afgodendienaars in te stem-
men, of door het geven van aanleiding tot zondigen aan
wie ook, God niet verzoeken.

170. *Spreekt dit gebod dan alléén van de beelden?*
Niet slechts van deze, maar van allen eeredienst¹⁾,
die door menschen uitgedacht is.

171. *Waarom heeft God een bedreiging³⁾ en belofte
aan dit gebod toegevoegd?*

Opdat Hij ons van de afgoderij, als van één der groot-
ste zonden, des te krachtiger zou afschrikken.

172. *Waarom noemt God Zich de Sterke?⁴⁾*
Opdat wij Zijn macht om te wreken zouden duchten.

173. *Waarom noemt Hij Zich IJveraar?*
Omdat Hij nooit ongestraft kan toelaten (wegens de
grootte van deze misdaad), dat Zijn eer ook aan anderen
gegeven wordt.

174. *Waarom bedreigt Hij ook de nakomelingen der
zondaren met straf?*

Ten eerste, om de grootte van de zonde aan te wijzen,
die niet alleen straffen brengt over hen, door wie ze
volvoerd wordt, maar ook over hun nakomelingschap,
indien God wil handelen naar de gestrengheid van Zijn
gerechtigheid.

Ten tweede, opdat de menschen, althans uit vrees
voor (Gods straf over) het nageslacht, zich van de zonden
zouden onthouden.

175. *Maar laat dan de gerechtigheid Gods toe, dat de
nakomelingen gestraft worden wegens de zonden der
ouders?*

Geheel en al; want wij zijn zóó verdorven van natuur,
dat, tenzij God met bijzondere barmhartigheid naar ons
omziet, wij allen in de zonden van onze ouders vol-
harden zouden.

176. *Waarom belooft de Heere, dat Hij weldoen zal
aan het nageslacht der vromen?*

Ten eerste, om de grootte van Zijn barmhartigheid
jegens de vromen uit te drukken, waardoor Hij niet
slechts aan hen, maar ook aan hun nakomelingschap
weldoeft; evenals of Hij ons te meer wil opwekken tot
dankbaarheid en ijver voor Zijn eer.

Ten tweede, opdat Hij ons, door het toegezegde geluk
onzer nakomelingen, zou winnen voor de vroomheid.

R.

G. B.

3) Cultus divini formam et praesentiae divinae testimonia
instituit.

4) De omni cultu Dei.

5) Communicationem: mededeeling (hier: van bedreigenden
aard).

6) Of moet hier misschien in plaats van communicationem
gelezen worden comminationem (= bedreiging), welk woord ook
in vraag 184 gebruikt wordt? Dan zouden wij met een druk-
fout te doen hebben.

Ursinus behandelt in zijn Catechismus major dus wel de
Sanctie der wet, evenals Calvin daaraan een geheele Zondags-
afdeeling (XXIV) wijdt in zijn Catech. Genevensis. Onze
Heidelb. Catech. behandelt de Sanctie der Wet niet.

6) Quare se fortis nominat? Vgl. antwoord 163, waar
Ursinus spreekt van God als Sterke IJveraar. Cf. El quano.
Exod. 20:5.

1 Januari 1937 — 31 Dec. 1937	Aantal leden 1 Jan. 1938				Aant. geboorte- kinderen	Openbare belijdenis des geloofs			Ingekomen met attestatie				Vertrokken met attestatie				Sterfgevallen				Bij de Kerk zich aangesloten				Aan de gemeensch. der Kerk zich onttrokken				Werkelijke vermeerdering				Kerkelijk bev. huwelijken		
	Doopled.	Belijd. leden		Totaal		M	V	Tot.	Doopled.	Belijd. leden		Totaal	Doopled.	Belijd. leden		Totaal	Doopled.	Belijd. leden		Totaal	Doopled.	Belijd. leden		Totaal	Doopled.	Belijd. leden		Totaal	Doopled.	Belijd. leden		Totaal	Normaal	Ge- meint	Totaal
		M	V							M	V			M	V			M	V			M	V			M	V			M	V				
Haarlem . . .	2136	1119	1156	4411	122	41	45	86	134	80	129	343	150	66	122	338	4	15	18	37	4	7	6	17	2	2	3	7	18	45	37	100			
Ganseren . . .	215	67	86	368	3	3	4	7	1	1	3	5	2	0	1	3	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	5	5	6	6			
Zeist . . .	1288	605	1087	2980	50	21	33	54	165	67	118	350	101	38	90	229	1	17	10	28	6	4	5	15	2	1	1	4	63	36	55	154			